

TECNOLOGIA I BIBLIOTEQUES: una relació necessària i beneficiosa

JAVIER LEIVA-AGUILERA § CONSULTOR I ESCRIPTOR

El món digital i les tecnologies de la informació, la comunicació i l'aprenentatge són aquí per convertir-se en un aliat de la biblioteca i no pas en la seva espasa de Dàmocles. Li permeten acostar-se a noves necessitats i maneres de funcionar amb eines renovades i des de la solidesa d'una missió que vol garantir l'accés a la informació, l'aprenentatge i la igualtat d'oportunitats. La biblioteca d'avui dia aspira a convertir-se en un espai de creativitat, de recerca i de col·laboració entre les persones.

El llibre de paper, objecte clàssic contenidor d'informació, s'ha vist desbordat i ja no és ni de bon tros el recipient majoritari del coneixement humà publicat. Ara conviu sense desaparèixer amb el llibre electrònic, amb tot l'univers d'internet i amb altres espais i formats en què el contingut es crea, es combina, es manifesta, es distribueix i es reinventa a gran velocitat i de moltes maneres diferents.

Connectar l'espai físic amb el digital

Ja hi ha moltes biblioteques del món que ofereixen en préstec llibres electrònics (les catalanes estan a punt de posar el servei en marxa). Aquest format també ha facilitat la possibilitat que qualsevol autor publiqui la seva pròpia obra sense passar pel circuit editorial tradicional. En aquest apartat la biblioteca pot ser un referent a l'hora d'assessorar i ajudar en el procés d'autopublicació. La tecnologia ha canviat

la manera en què les persones aprenem, deixant enrere la memorització com a base i donant protagonisme a l'experimentació, la cocreació i la col·laboració. Avui i en el futur, l'humà no serà valorat per la quantitat de coneixement que emmagatzema, sinó per les competències que ha adquirit i, sobretot, per les eines i la capacitat que té per adquirir-ne de noves. En aquest context, la biblioteca ha de ser un agent facilitador i ha de posar els seus espais i habilitats al servei dels usuaris.

Ja hi havia experiències en aquesta direcció. Per exemple, algunes biblioteques d'Holanda s'ofereixen com a punts Seat2meet del sistema anomenat Serendipity Machine, que es basa en

l'aprofitament de la intersecció entre l'espai físic i el digital per connectar i fer col·laborar persones. Així, aquesta iniciativa utilitza una aplicació informàtica que permet a individus amb diversos coneixements i habilitats identificar-ne d'altres de complementaris i reunir-se amb ells en un espai físic (la biblioteca) per enriquir-se recíprocament i, potser, endegar algun projecte en comú.

Laboratoris d'innovació

També en aquesta faceta lligada a l'aprenentatge cada vegada hi ha més espais dels anomenats FabLabs o Maker Spaces. Són llocs físics ubicats a la mateixa biblioteca que estan dotats

d'ordinadors, escàners i impressores 3D, talladores làser i altres materials de diverses tipologies. La biblioteca organitza tallers que permeten als usuaris aprendre a programar i treballar de manera col·laborativa amb aquest material i aquestes eines. Així poden crear tot tipus d'objectes (per exemple robots) amb diverses funcions. El concepte forma part del que s'ha anomenat economia col·laborativa i s'ha anat estenent a tots els àmbits partint d'eines purament digitals com la Wikipedia. Fins i tot hi ha un tipus d'habitatge sorgit d'aquest moviment anomenat Wiki-house.

D'altra banda, bona part dels fluxos d'informació i de les comunicacions que es produeixen avui dia es duen a terme mitjançant dispositius mòbils i de plataformes de l'anomenada web social. Els serveis de la biblioteca han d'estar a disposició dels usuaris també en aquest àmbit i han d'aprofitar la web social per donar a conèixer tot el que ofereixen, però també per adoptar un paper actiu amb vocació de servei. Per exemple, el bibliotecari pot desenvolupar el paper de creador i aportar valor a través de la cura de continguts. És una tasca que ja s'està fent, sobretot en l'entorn de les biblioteques universitàries.

Per tant, la biblioteca utilitza la tecnologia per augmentar el seu valor davant la societat. Al mateix temps, aquesta tecnologia ha d'utilitzar la biblioteca per augmentar la seva utilitat per a les persones. És una relació necessària de la qual només estem veient els primers passos i que té l'objectiu final de beneficiar els usuaris. §

Informació i coneixement

